

Απάντηση του πρωθιερέα Ανδρέα Νόβικοφ στην απόφαση του συνοδικού δικαστηρίου του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας

Σε σχέση με την αντικανονική απόφαση του συνοδικού δικαστηρίου του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας να επιβάλλει ποινή της «από ιεροσύνης καθαιρέσεώς» μου, του πρωθιερέα Ανδρέα Νόβικοφ καθώς και του ιερέα Γεωργίου Μαξίμοφ, έχω να δηλώσω το εξής.

Και οι δύο ενεργούμε συμφώνως προς τη συνοδική απόφαση της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας περί ιδρύσεως της Πατριαρχικής Εξαρχίας Αφρικής και την ευλογία των εκκλησιαστικών Αρχών της καθ'ημάς Εκκλησίας. Αυτή η απόφαση, όπως τούτο είχε κατ'επανάληψιν επεξηγηθεί, έχει σοβαρούς θεολογικούς και ιεροκανονικούς λόγους. Θέλω να υπενθυμίσω ότι το 2019 ο Πατριάρχης Αλεξανδρίας Θεόδωρος εξ αρχής προέβη σε μνημόνευση του επικεφαλής του ουκρανικού σχίσματος, αναγνώρισε ως νόμιμη Εκκλησία της Ουκρανίας τη λεγόμενη «Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας», και στη συνέχεια εισήλθε σε ευχαριστιακή κοινωνία με τους σχισματικούς. Επομένως, η Εκκλησία της Αλεξανδρείας κατέληξε ένα ενιαίο σύνολο με το σχίσμα. Η Σύνοδος της κατά Αλεξανδρείαν Εκκλησίας όχι μόνον δεν αποδοκίμασε την αθέμιτη ενέργεια του Πατριάρχη αυτής, αλλά στο Ανακοινωθέν της παρουσίασε την απόφασή του ως γεγονός της ζωής του Πατριαρχείου της. Παλαιότερα, όλες οι κατά τόπους Εκκλησίες, συμπεριλαμβανομένης εκείνης της Αλεξανδρείας, αποδοκίμασαν το ουκρανικό σχίσμα και ως μόνη κανονική Εκκλησία αναγνώρισαν την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία με επικεφαλής σήμερα τον Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονούφριο.

Τούτο ευκρινώς δείχνει ότι είχε ήδη εκφρασθεί η Πανορθόδοξη απόφαση σχετικά με την καταδίκη της μη κανονικής ουκρανικής κινήσεως ως σχισματικής και την αναγνώριση ως μόνης κανονικής της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας στη σύνθεση του Πατριαρχείου Μόσχας. Έχοντας καταντήσει ενιαίο εκκλησιαστικό σώμα με το ουκρανικό σχίσμα ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας ο ίδιος κατέστη μερίδα αυτού του σχίσματος, για τον οποίο ισχύει η πανορθόδοξη καταδίκη του, καθώς λέγει ο λόγος «τῷ ἰδίῳ ἀναθέματι ὑπέπεσε».

Όμως υπό την καταδίκη αυτή δεν επιθύμησαν καθόλου να υποπέσουν οι πολυάριθμοι Αφρικανοί κληρικοί, οι οποίοι αναποφεύκτως θα εισέρχονταν σε κοινωνία με το σχίσμα, διότι κανείς ιερέας δεν υφίσταται ἀφ'ἑαυτοῦ, ἀλλὰ ἐπίσης συναποτελεῖ το ενιαίο σώμα της Εκκλησίας με τον Πατριάρχη του, την Τοπική του Εκκλησία και τον οικείο επίσκοπό του. Αυτοί οι κληρικοί εκ μέρους τους και των ενοριτῶν τους απευθύνθηκαν στον Αγιώτατο Πατριάρχη Μόσχας και Πασῶν των Ρωσσιῶν Κύριλλο αιτούμενοι διὰ της εντάξεως στους κόλπους της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, η οποία είχε απορρίψει το σχίσμα, να σωθούν ἀπὸ τὴν ἔνωση με το σχίσμα, το οποίο δεν επιθυμούν ἀπολύτως (κανείς δεν τους προσυμβουλευθήκε ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ), ἀλλὰ τους ἔθεσαν ἀπλῶς προ τετελεσμένου γεγονότος.

Μάς λένε ὅτι ὁ μοναδικός λόγος νὰ διακοπῆ ἡ σχέση με τὶς οικείες ἐκκλησιαστικὲς Ἀρχές εἶναι ὅταν ὁ Πατριάρχης ἢ ἐπίσκοπος δημοσιῶς κηρύττει μὴ καταδικασμένη συνοδικὰ αἵρεση, σύμφωνα με τοὺς ἱεροὺς κανόνες 13 – 15 τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου. Παρὰλλήλως με συστολή ἀποσιωποῦν τὸν 6^ο κανόνα τῆς Β΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς ὁποίας οἱ πατέρες ἐξίσωσαν τὸ

σχίσμα με την αίρεση: «Αίρετικούς δὲ λέγομεν, τούς τε πάλαι τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντας... πρὸς δὲ τούτοις, καὶ τούς τὴν πίστιν μὲν τὴν ὑγιῆ προσποιουμένους ὁμολογεῖν, ἀποσχίσαντας δέ, καὶ ἀντισυνάγοντας τοῖς κανονικοῖς ἡμῶν ἐπισκόποις». Εἰς δὲ δηλαδὴ περιγράφεται ἡ κλασικὴ κατάσταση τοῦ ουκρανικοῦ σχίσματος, με τὸ ὁποῖο συνενώθηκε τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας. Πολύ περισσότερο, οἱ πατέρες τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου περιγράφουν τὴν κατάσταση ὅταν ὁ Πατριάρχης ἢ μητροπολίτης ἀπλῶς κηρύττουν τὴν αίρεση (συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ σχίσματος) καὶ ὄχι ὅταν προσχωροῦν πλέον στὴν καταδικασμένη αίρεση ἢ τὸ καταδικασμένο σχίσμα. Στὴν τελευταία περίπτωση οἰοσδήποτε ιεράρχης καὶ ὅσοι τὸν ἀκολουθοῦν ipse facto καθίστανται αἰρετικοὶ καὶ σχισματικοί. Τούτο δὲν εἶναι ἓνα ἀπλὸ κήρυγμα καὶ λόγια, ἀλλὰ εἶναι μιὰ ἐνέργεια ποὺ συνεπάγεται ἀμεσα ιεροκανονικὲς συνέπειες.

Παρεμπιπτόντως, ἀκριβῶς γι' αὐτὸ τὸν λόγο τὸν 15^ο αἰ. μ.Χ. οἱ Ὀρθόδοξοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ δὲν χρειάσθηκαν νὰ ἀναμένουν τὴν Πανορθόδοξὴ Σύνοδο, προκειμένου νὰ ἀποτειχισθοῦν ἀπὸ τοὺς προσχωρήσαντες στὴν οὐνία με τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοὺς μητροπολίτες. Καὶ καθόλου ἔσφαλαν κατὰ τῶν ἱερῶν κανόνων, ἀλλὰ τουναντίον, δίδουν παράδειγμα τῆς ἀφοσιώσεώς τους στὴν Ἁγία Ὀρθοδοξία.

Τὸ ζήτημα τῆς κοινωρίας με τὸ σχίσμα δὲν εἶναι ζήτημα γεωπολιτικῆς (ἀν καὶ τὸ σχίσμα δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν ἐχθρικὴ ἐναντὶ τῆς Ὀρθοδοξίας γεωπολιτικῆ), οὔτε εἶναι ζήτημα οἰωνοῦ ἀμφισβητήσεων κτημάτων ἢ ἐδαφῶν (ἀν καὶ τὸ πρόβλημα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐδαφῶν ἔχει καὶ αὐτὸ ἰδιαίτερη ἱεροκανονικὴ σημασία), οὔτε τέλος ζήτημα τῆς ἐθνικῆς ταυτότητας. Εἶναι ζήτημα τῆς ἐμμοῆς στὴν ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἢ τῆς ἀποσχίσεως, εἶναι ζήτημα τῆς σωτηρίας καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει τίποτε πιο σπουδαῖο ἀπὸ αὐτό. Καὶ ἐδῶ, στὴν Ὀρθόδοξὴ διδασκαλία δὲν ὑφίστανται δύο ἀπόψεις, τούτο εἶναι πλέον ὁ τομέας τῆς δογματικῆς.

Ὁ ἱερομάρτυς Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος: «Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου· εἴ τις σχίζοντι ἀκολουθεῖ, βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομεῖ» (Ἐπιστολὴ πρὸς Φιλαδελφεῖς).

Ὁ ἱερομάρτυς Εἰρηναῖος Ἐπίσκοπος Λουγδούνου γράφει: «Ἐάν οἱ ἄνθρωποι δὲν διαφυλάττουν τὴν ἐνωση καὶ τὴν πλέον στενὴ κοινωρία με τὴν Ἐκκλησία, ἀκόμη κι εἴναι παραδόσουσιν τὸν ἑαυτὸ τους στὸν θάνατο γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀμαρτία τους δὲν ἀποπλύνεται καὶ με τὸ ἴδιο τὸ αἷμα τους, διότι ἡ ἀνεξάλειπτη καὶ βαριὰ ἐνοχὴ διαιρέσεως δὲν καθαρίζεται οὔτε με τὶς ταλαιπωρίες. Ὁ ἐκτός Ἐκκλησίας εὐρισκόμενος ἀδυνατεῖ νὰ εἶναι μάρτυς καὶ ὁ ἐγκαταλείπων τὴν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία μέλλει νὰ βασιλεύσει, ἀδυνατεῖ νὰ ἀξιωθεῖ τῆς βασιλείας» (Κατὰ αἰρέσεων βιβλία πέντε).

Ὁ ἱερός Ἀυγουστίνος ὁ Ἰπώνος: «Πιστεύουμε στὴν Ἁγία Καθολικὴ Ἐκκλησία. Οἱ αἰρετικοὶ ὅμως καὶ σχισματικοὶ καὶ αὐτοὶ ἀποκαλοῦν τὶς κοινότητές τους ἐκκλησίες. Ἀλλὰ, ἔχοντας ψευδεῖς σκέψεις γιὰ τὸν Θεό, οἱ αἰρετικοὶ διαστρέφουν τὴν ἴδια τὴν πίστη, ἐνῶ οἱ σχισματικοὶ με τὶς παράνομες διαιρέσεις ἀποστατοῦν ἀπὸ τὴν ἀδελφικὴ ἀγάπη, ἀν καὶ πιστεοῦν τὰ ἴδια με ἐμᾶς. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο οὔτε οἱ αἰρετικοὶ δὲν ἀνήκουν στὴν οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀγαπᾷ τὸν Θεό, ἀλλὰ οὔτε καὶ οἱ σχισματικοὶ ἀνήκουν σὲ αὐτή» (Περὶ Συμβόλου τῆς Πίστεως).

Ο ιερός Χρυσόστομος: «τοῦ εἰς αἵρεσιν ἐμπεσεῖν τὸ τὴν Ἐκκλησίαν σχίσαι οὐκ ἔλαττόν ἐστι κακόν... Οὐδὲ μαρτυρίου αἷμα ταύτην δύνασθαι ἐξαλείφειν τὴν ἁμαρτίαν ἔφησεν» (Υπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους Ἐπιστολή, Ὁμιλία ΙΑ΄).

Οι απλοὶ Ἀφρικανοὶ ἱερεῖς και λαϊκοὶ πολὺ καλύτερα αφομοίωσαν τους εκκλησιαστικούς κανόνες και τη διδασκαλία των αρχαίων Πατέρων της Εκκλησίας από την εξ Ελλήνων ηγεσία τους. Η υποβολή αιτήματος από τους Ἀφρικανούς ομολογητές της Ορθοδοξίας ήταν η μοναδική από εκκλησιαστικής απόψεως και ενδεχόμενη διέξοδος από την κατάσταση στην οποία περιήλθαν εξ υπαιτιότητας του Πατριάρχη τους. Και δεν είχαν άλλη επιλογή οι εκκλησιαστικές Αρχές της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας από την ένταξη στους κόλπους της των κληρικών αυτών με το ποιμνιό τους. Ήταν το εκκλησιαστικό και ηθικό καθήκον των Αρχών αυτών, η επίδειξη της χριστιανικής φροντίδας για τη σωτηρία των πλησίων και ομοδόξων. Ενώ η αποποίηση του αιτήματός τους θα ήταν τουναντίον πολιτική απόφαση υποκινούμενη από τη διαφύλαξη των «αγαστών σχέσεων», την αποφυγή των «επιπλέον προβλημάτων», τη «διατήρηση ισορροπιών», οτιδήποτε άλλο, όχι όμως από τη φροντίδα για την εν Χριστώ σωτηρία.

Αυτή ακριβώς είναι η ταπεινή μας αποστολή με τον πατέρα Γεώργιο, την οποία δεν εκτελούμε απομωνομένα. Η παράδοση των ιερών Αντιμηνσίων και του Αγίου Μύρου, το συλλεϊτουργο με τους Ἀφρικανούς κληρικούς, οι οποίοι διατήρησαν την πιστότητα στην Ορθοδοξία, προσευχές με το ποιμνιο, η πνευματική κοινωνία και συναναστροφή με αυτούς, η διοργάνωση της ανθρωπιστικής βοήθειας, όλα αυτά είναι μια μη αναστρέψιμη και μη αναιρέσιμη κίνηση της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, η οποία εκπροσωπεί τη συντριπτική πλειονότητα των Ορθοδόξων χριστιανών του πλανήτη. Να τα έχετε κατά νου: οι ἱερεῖς και οι λαϊκοὶ της Ἀφρικής, στην κοινωνία με τους οποίους εισήλθε η Ρωσική Εκκλησία, δεν αποχώρησαν πουθενά. Ἐμειναν όπου και ήταν, δηλαδή στη Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Οι πρώην εκκλησιαστικές Αρχές τους αποστάτησαν από την Εκκλησία και βρέθηκαν σε μια νέα «εκκλησία» του ουκρανικού σχίσματος. Ὅπως εἶπε και ο Θεῖος Λυτρωτής: «ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούση, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἔθνικὸς καὶ ὁ τελώνης» (Ματθ. 18,17).

Η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία δεν εισπήδησε σε κανενός το κανονικό έδαφος, διότι οι σχισματικοὶ δεν διαθέτουν το κανονικό έδαφος. Ακριβώς κατ'αυτόν τον τρόπο πριν ακόμη της αποφάσεως της Γ΄ Οικουμενικής Συνόδου για την καταδίκη της αιρέσεως του νεστοριανισμού και της εκθρονίσεως του αιρεσιάρχη της, οι Ἅγιοι Κελεστίνος Ρώμης και Κύριλλος Αλεξανδρείας (Αλεξανδρείας!) τον 5^ο αι. δέχθηκαν σε κοινωνία τους κληρικούς της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, οι οποίοι έπαυσαν τη μνημόνευση του οικείου αυτών Πατριάρχη Νεστορίου.

Και τελευταίο. Επίτηδες απεύφευγα να αναφέρομαι στην άσχημη ενίστε στάση του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας έναντι των Ἀφρικανών κληρικών και πιστών, κάτι για το οποίο διαθέτουμε πολλαπλές μαρτυρίες από πρώτο χέρι. Να δώσω μια ταπεινή συμβουλή στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας: δεν είναι ο καλύτερος τρόπος να κατακτηθούν οι καρδιές ανθρώπων στην Ἀφρικανική Ἡπειρο με τους λευκοὺς αφεντάδες να εξαπολύουν πραγματικούς διωγμούς σε βάρος των διαφωνούντων ντόπιων

ιερέων και πληθυσμού, ούτε να τους εκδικούνται.

πρωθιερέας Ανδρέας Νόβικοφ

Μέλος της Βιβλικής Θεολογικής Επιτροπής

και Διασυνοδικής Επιτροπής της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/94290/>